

דברת לבתי לפני דברים אלו?
אלא משום כך וארא אל
אברהם אל יצחק ואל יעקב
באל שדי ושמי ה' לא נודעתי
להם, לדבר עמם בדרגה זו
שדברתי בה עמך.

רבי יוסי (רבי יוסא) פתח, (תהלים כד)
לדוד מזמור לה' הארץ ומלוואה
תבל וישבי בה. הארץ - זו
הארץ הקדושה של ישראל
שהיא עומדת להשקות ממנו
ולהתברך ממנו בראשונה,
ואחר כך ממנה נשקה כל
העולם. תבל וישבי בה - אלו
שאר הארצות ששותות ממנה.
מנין לנו? שפתוב (תהלים ט) והוא
ישפט תבל בצדק.

כי הוא על ימים יסדה - אלו
שבעה עמודים שהארץ נסמכת
עליהם, והם שבעה ימים, וים
כנרת שולט עליהם. אמר רבי
יהודה, אל תאמר ששולטת
עליהם, אלא שמתמלאת מהם.
ועל נהרות יכוננה, מי אלו
הנהרות? אלא כמו שנאמר
(תהלים צג) נשאו נהרות קולם
ישאו נהרות דכים, אותם נהרות
כמו שנאמר (בראשית ד) ונהר יצא
מעדן להשקות את הגן ומשום
כך ועל נהרות יכוננה.

בא ראה, ארץ זו נקראת ארץ
ישראל. יעקב שהוא ישראל
למה לא שולט על זה כמו
משה, שהרי כתוב וארא אל
אברהם אל יצחק ואל יעקב
באל שדי ולא יותר?

אליא יעקב, הרי בארנו, נטל
הבית שלמטה, ונעזב ממנו
הבית שלמעלה, ועם הבית
שלמטה התקין את הבית
שלמעלה בשנים עשר שבטים
ובשבעים ענפים, והרי פשוה.
משה נטל את הבית שלמעלה,
ועזב את הבית שלמטה, ולכן

לך. ואת, בשירותא דמלוכה, מלילת לברתי
קמאי מלין אלין, אלא בגיני כך, וארא אל
אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי
יי' לא נודעתי להם, למלא עמהון בדרגא
דא דעמך מלילנא.

רבי יוסי (נ"א רבי יוסא) פתח, (תהלים כ"ד)
לדוד מזמור
ליי' הארץ ומלוואה תבל וישבי בה.
הארץ: דא ארעא קדישא דישראל, דאיהי
קיימא לאתשקייא מניה, ולא תברכא מניה
בקדמיתא, ולבתר מנה אתשקייא עלמא כלא.
תבל וישבי בה: דא שאר ארעאן, דשתאן
מינה, מנא לן. דכתיב, (תהלים ט) והוא ישפט
תבל בצדק.

כי הוא על ימים יסדה, אלין (דף כ"ג ע"א) שבעה
עמודים, דארעא סמיכא עלייהו. ואינון
שבעה ימים. וים כנרת שלטא עלייהו. אמר
רבי יהודה, לא תימא דשלטא עלייהו, אלא
דאתמלייא מניהו. ועל נהרות יכוננה, מאן
אינון נהרות. אלא, כמה דאתא אמר, (תהלים צ"ג)
נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים, אינון
נהרות, כמה דאתא אמר, (בראשית ב') ונהר יוצא
מעדן להשקות את הגן, ובגין כך, ועל נהרות
יכוננה.

תא חזי, האי ארץ, אקרי ארץ ישראל. יעקב
דאיהו ישראל, אמאי לא שליט על דא
כמשה, דהא כתיב וארא אל אברהם אל יצחק
ואל יעקב באל שדי ולא יתיר.

אליא, יעקב הא אוקימנא, נטל ביתא דלתתא,
ואשתביק מניה ביתא דלעילא. ועם
ביתא דלתתא, אתקין ביתא דלעילא, בתריסר
שבטין, בשבעין ענפין, והא אוקמוה. משה,
נטל ביתא דלעילא, ושביק ביתא דלתתא. ועל
דא, כתיב ביעקב באל שדי. באל שדי מליל

פְּתוּב בְּיַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי. בְּאֵל שְׁדֵי דְבַר עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יוֹתֵר. וְשְׁמֵי ה' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְדַבֵּר עִמָּם בְּדַרְגָּה זוֹ שֶׁהִיא עֲלִיוֹנָה.

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי חֲזִי, אָמַר רַבִּי חֲזִי, בַּחֲרֵי הָאֲבוֹת הֵיךְ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. בְּכֻלָּם פְּתוּב אֶל אַבְרָהָם, אֵל יִצְחָק, וְכוּ הַתּוֹסֵפָה אוֹת אַחַת, שְׁפָתוֹב וְאֵל יַעֲקֹב. הַתּוֹסֵפָה בּוֹ ו', לְהִרְאוֹת שֶׁהוּא שְׁלֵם יוֹתֵר מִכֻּלָּם, וְעַם כָּל זֶה לֹא זָכָה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כַּמִּשָּׁה.

וְגַם הִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם לְתַת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, (שְׁמוֹת ו') בְּגִיזֵן דְּאִתְגְּזֵרוּ. דְּכָל מָאן דְּאִתְגְּזֵר, יְרִית אֶרְעָא, דְּהָא לָא יְרִית אֶרְעָא, אֶלָּא צְדִיק, וְכָל מָאן דְּאִתְגְּזֵר, אֶקְרִי צְדִיק. דְּכִתִּיב, (יִשְׁעִיָּה ס') וְעַמּוֹ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ, כָּל מָאן דְּאִתְגְּזֵר, וְנָטִיר הָאֵי אֶת קַיִמָא, אֶקְרִי צְדִיק, תָּא חֲזִי מִן יוֹסֵף, דְּכָל יוֹמוֹי לֹא אֶקְרִי צְדִיק, עַד דְּנָטִיר הֵהוּא בְרִית, אֶת קַיִמָא קַדִּישָׁא. פִּינּוֹן דְּנָטֵר לִיהּ, אֶקְרִי צְדִיק, יוֹסֵף הַצְּדִיק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב יוֹמָא, חַד, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, (עֲמִיָּה) וְרַבִּי אֶבְרָהָם עַמִּיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאֵי קָרָא דְּכִתִּיב, וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב וְגו'. מַהוּ וְאָרָא, וְאִדְבַּר מִיבְעֵי לִיהּ. אָמַר לִיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, אֵית גְּוונִין דְּמַתְחַזִּיין, וְאֵית גְּוונִין דְּלֹא מַתְחַזִּיין. וְאֵלִין וְאֵלִין, אֵינּוֹן רְזָא עֲלָאָה דְּמַהִימְנִיתָא, וּבְגֵי נִשְׂא לָא יַדְעִין לִיהּ, וְלֹא מִסְתַּפְּלִין בֵּיהּ וְאֵלִין דְּמַתְחַזִּיין, לָא זָכָה בְּהוּ בַר נָשׁ, עַד דְּאִתּוּ אֶבְרָהָם, וְקַיִמּוּ עֲלֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאָרָא, דְּחִמּוּ, אֵינּוֹן גְּוונִין דְּאִתְגְּלִיין.

כְּתוּב בְּיַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי. בְּאֵל שְׁדֵי דְבַר עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יוֹתֵר. וְשְׁמֵי ה' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְדַבֵּר עִמָּם בְּדַרְגָּה זוֹ שֶׁהִיא עֲלִיוֹנָה.

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי חֲזִי, אָמַר רַבִּי חֲזִי, בַּחֲרֵי הָאֲבוֹת הֵיךְ יַעֲקֹב הָוָה, דְּהוּא שְׁלֵימוֹ דְּכֻלָּא. בְּכֻלָּהוּ כְּתִיב, אֵל אַבְרָהָם, אֵל יִצְחָק, וּבֵיהּ אִתּוֹסֵף אֶת חַד, דְּכִתִּיב, וְאֵל יַעֲקֹב. אִתּוֹסֵף בֵּיהּ ו', לְאִחְזָאָה דְּאִיהוּ שְׁלֵימָא יוֹתֵר מִכֻּלָּהוּ. וְעַם כָּל דָּא, לָא זָכָה לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בֵּיהּ כַּמִּשָּׁה.

וְגַם הִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם לְתַת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, (שְׁמוֹת ו') בְּגִיזֵן דְּאִתְגְּזֵרוּ. דְּכָל מָאן דְּאִתְגְּזֵר, יְרִית אֶרְעָא, דְּהָא לָא יְרִית אֶרְעָא, אֶלָּא צְדִיק, וְכָל מָאן דְּאִתְגְּזֵר, אֶקְרִי צְדִיק. דְּכִתִּיב, (יִשְׁעִיָּה ס') וְעַמּוֹ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ, כָּל מָאן דְּאִתְגְּזֵר, וְנָטִיר הָאֵי אֶת קַיִמָא, אֶקְרִי צְדִיק, תָּא חֲזִי מִן יוֹסֵף, דְּכָל יוֹמוֹי לֹא אֶקְרִי צְדִיק, עַד דְּנָטִיר הֵהוּא בְרִית, אֶת קַיִמָא קַדִּישָׁא. פִּינּוֹן דְּנָטֵר לִיהּ, אֶקְרִי צְדִיק, יוֹסֵף הַצְּדִיק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב יוֹמָא, חַד, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, (עֲמִיָּה) וְרַבִּי אֶבְרָהָם עַמִּיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאֵי קָרָא דְּכִתִּיב, וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב וְגו'. מַהוּ וְאָרָא, וְאִדְבַּר מִיבְעֵי לִיהּ. אָמַר לִיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, אֵית גְּוונִין דְּמַתְחַזִּיין, וְאֵית גְּוונִין דְּלֹא מַתְחַזִּיין. וְאֵלִין וְאֵלִין, אֵינּוֹן רְזָא עֲלָאָה דְּמַהִימְנִיתָא, וּבְגֵי נִשְׂא לָא יַדְעִין לִיהּ, וְלֹא מִסְתַּפְּלִין בֵּיהּ וְאֵלִין דְּמַתְחַזִּיין, לָא זָכָה בְּהוּ בַר נָשׁ, עַד דְּאִתּוּ אֶבְרָהָם, וְקַיִמּוּ עֲלֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאָרָא, דְּחִמּוּ, אֵינּוֹן גְּוונִין דְּאִתְגְּלִיין.